

Prostorska identiteta

V zadnjem času prihajata v ospredje tematiki prostorske identitete in značilne arhitekturne tipologije, ki sta bili vsaj v Sloveniji dolga desetletja zapostavljeni. Očitno se tako strokovnjaki kot laiki končno začenjamo zavedati kakovosti prostora, ki izginja zaradi generičnih novogradenj in prenov, še posebej na podeželju in na mestnem obrobju.

V junjski številki *Urbanega izziva* objavljamo dva znanstvena članka, ki obravnavata identiteto podeželskih območij. V članku o razvoju gorskih letovišč so analizirani primeri izgradnje velikih objektov in struktur na naravno ohranjenih gorskih območjih, s čimer so bile povzročene občutne spremembe, in ugotovljeno je bilo, da prostorsko načrtovanje pogosto ne zmore učinkovito usmerjati ambiciozno načrtovanih posegov in pritiskov kapitala. V članku turških avtorjev pa je predstavljena raziskava o identiteti krajine, katere sestavni del so podeželska naselja, ki poleg naravnih danosti dajejo največji pečat videzu krajine in prepoznavnosti določene regije.

Razumevanje razlik med mestnimi in podeželskimi naselji je ključno pri usmerjanju njihovega razvoja. Dograjevanje podeželskih naselij, ki ne upošteva arhitekturne tipike in značilne oblike naselij, se prepogosto kaže v nizih novih hiš, ki so zgrajene brez dialoga z okolico in v podeželski krajini delujejo kot tujek.

Pri tem je zanimiv naš dvojni odnos do prostora: kadar obiskujemo tuje kraje, nas navdušujejo tradicionalne vasi in stara mestna jedra, v lastnem bivalnem okolju pa smo pogosto nekritični do posegov in krnitve značilne podobe naselij, saj to dojemamo kot razvoj in izboljšanje bivalnih standardov. Kadar gradimo ali prenavljamo lastne nepremičnine, je vpliv, ki ga ima stavba na videz celotnega naselja, drugotnega pomena. Mnogi bi radi živeli v sodobni hiši na podeželju, a ko je tam zgrajena množica takšnih hiš, podeželja, ki smo ga prej občudovali, ni več.

Damjana Gantar, glavna urednica